

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΣΑΒΑΤΟ

Ίδιοκτήτης : Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ : στο «ΑΚΑΔΗΜΑ ΓΚΟ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ»

Όδός Ἀκαδημίας 40

Συνδρομή χρονιάτικη : Δρ. 20.

Βρίσκεται σὲ ὅλα τὰ κίосκια καὶ πωλείται 20 λεπτά τὸ φύλλο.

Ἡ Κοινὴ Γνώμη

ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΥΤΟΚΡΙΤΙΚΗ

Κύριε Ταγκόπουλε,

Χίλιες φορές μπράβο, γιατί αποφάσισες νὰ δημοσιέψης στὸ «Νουμά» τὴν αυτοκριτικὴ τοῦ κ. Ξενοπούλου μ' ὅλη τὴν ἀντιπολιτεψὶ τοῦ σοῦ ἔκαμε σ' αὐτὸ ὁ κ. Ποριώτης. Ὁ κ. Ποριώτης ἔχει ἄδικο νὰ νομίζῃ ὅτι ὁ «Νουμάς» δὲν πρέπει γ' ἀνοίγη τὲς στήλες τοῦ παρὰ μόνον στοὺς καθεαυτοῦ μαλλιαροὺς, δηλαδὴ σ' ἐκείνους ποὺ ἀκολουθοῦν κατὰ γράμμα τὸ γλωσσικὸ σύστημα τοῦ Ψυχάρη. Ὁ κ. Ξενοπούλος εἶναι ἐπὶ τέλους καὶ αὐτὸς ἕνας ἄνθρωπος τῶν γραμμάτων, ἀγωνίστηκε πολὺ, ἔγραψε πολλὰ, ἔχει καὶ θὰ ἔχη τὴ θέσι τοῦ στὴν Ἑλληνικὴ φιλολογία, ἀδιάφορο ὅτι τὰ περισσότερα ἔργα τοῦ εἶναι νερόβραστα, χωρὶς τὴν ἀνώτερη καλλιτεχνικὴ μορφή καὶ τὴν σφραγίδα καὶ τὴν ἐπιβολὴ τῆς τέχνης. Ὡς λογογράφος καὶ δημοτικιστὴς ἀκόμα ὁ κ. Ξενοπούλος εἶχε τὸ δικαίωμα ν' ἀπολογηθῆ ἀπὸ τὸ ἴδιο περιοδικό, ποὺ κατακρίθηκε. Δὲ σημαίνει τίποτε ὅτι δὲν ἀσπάζεται σ' ὅλη τὴ γραμμὴ τὸ δημοτικισμό, ὅπως τὸν νοιώθει ὁ «Νουμάς» καὶ τὸν θέλει ὁ Ψυχάρης, ἀν καὶ δὲν εἶναι διόλου ἀπίθανο νὰ γίνῃ καὶ τοῦτο μιά μέρα. Καὶ ἐγὼ ἤμουν μιά φορά καθαρευουσιάνος καὶ φανατικὸς διώκτης τῶν μαλλιαρῶν, ὠμίλησα πολλές φορές ἐναντίον των ἀπὸ τὸ βῆμα τοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου τῆς Πέλης καὶ δημοσίεψα πύρινα ἄρθρα γι' αὐτοὺς στὶς Βυζαντινὲς ἑφημερίδες, ἀλλὰ σήμερα δὲν μπορῶ νὰ γράψω ἄλλη γλώσσα ἀπὸ τὴ δημοτικὴ, ἀδιάφορον ἀν δὲν μπορῶ ἀκόμα καὶ νὰ χωνέψω μερικὸς τύπους καὶ λέξεις τῶν λεγομένων μαλλιαρῶν*.

Μὲ τὴν ἀπόφασί σας αὐτὴ, κ. Ταγκόπουλε, καὶ μὲ κίντυνο νὰ δυσχερεστήσετε πολλοὺς ἀπὸ τοὺς ὁπαδοὺς τῆς ἰδέας, ἐδείξατε ὅτι ὁ «Νουμάς» δὲν εἶναι φύλλο λιβελλογραφικόν, ὅπως τὸν φαντάζονται πολλοί, ἀλλ' ἕνα κριτήριον τῆς ἀλήθειας καὶ ἕνα ἀληθινὸ ἐλεύθερον

* ΣΗΜ. τοῦ ΝΟΥΜΑ. Τόσο τὸ χειρότερο γιὰ σένα, Τυμφορηστέ!

βῆμα, ὅπου μπορεῖ ν' ἀπολογηθῆ κάθε κατακρινόμενος λόγιος καὶ νὰ λάμψῃ ἡ ἀλήθεια, καὶ τοῦτο ἀνεβάξει πολὺ τὸ περιοδικό σας. Ἄλλο τώρα ζήτημα ποιοὶ μακρυνότεροι λόγοι ἀνάγκασαν τὸν κ. Ξενοπούλου νὰ γράψῃ τὴν αυτοκριτικὴ τοῦ. Πρῶτος τέτοιος θάνε, χωρὶς ἀμφιβολία, ὁ αὐτορεκλαμαρισμὸς τοῦ, ἀφοῦ δὲ βρέθηκε ἄλλος νὰ τὸν ρεκλαμάρῃ, χωρὶς ἐπιφύλαξι. Ὅσα λέγει αὐτὸς γιὰ τὲς συγκινήσεις τοῦ Παλαμά, μού φαίνονται πολὺ ἀστεία, γιατί ποιά ἰδέα ἔχει γι' αὐτὸν ὁ μεγάλος ποιητὴς μας φαίνεται ὀλοκάθαρα στὸν πρόλογό τοῦ στὸν «Κόκκινο Βράχο», τὸ καλλίτερο ἔργο τοῦ κ. Ξενοπούλου, ποῦ τὸν εἰρωνεύεται ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ὡς τὸ τέλος. Οὔτε καὶ ὀποκλείεται ἡ συγκίνησις σ' ἕνα μεγάλο ποιητὴ ἀκόμα—ὁ ποιητὴς εἶναι ἕνα μεγάλο παιδί—καὶ γιὰ τὸ πῶς ἀσήμαντο πρᾶγμα, καὶ ἡ ἔμπνευσι ἐνοῦ ποιήματος ἀπὸ τὸ μαρτύριο μιάς ψυχῆς, ὅσο ἀτεχνό καὶ ἀν εἶναι τὸ ἔργο. Δὲν φαντάζομαι ἐπίσης ποτὲ ὅτι ὁ Παλαμάς δὲν θὰ εἶχε τὸ θάρρος νὰ ἀνακηρύξῃ ἕνα ἔργο «ἀριστοῦργημα» ἀν τὸ εὑρίσκε τέτοιο, χωρὶς νὰ τοῦ γενῶ κανένα δισταγμὸ, ἀλλὰ βρισκῶ ἀντίθετα ὅτι ὁ κ. Ξενοπούλος κρίνει πολλὰς φορές ἀπὸ ὑστεροβουλία, ὅπως ἔκαμε μὲ τὸ τελευταῖο ἔργο τοῦ Παλαμά «Βωμοί» κατακρίνας αὐτὸ καὶ ἀνακηρύξας ἀνώτερο ποιητὴ αὐτοῦ τὸ Δροσίνη καὶ τοῦτο παρὰ τὴν πεποίθησί τοῦ καὶ μόνο γιατί ὁ Παλαμάς ἔγραψε στὴ χρονιάτικη φιλολογικὴ ἐπιθεωρήσί τοῦ ὅτι ἡ κριτικὴ τοῦ, ποῦ εἶχε ποτὲ γράψῃ γιὰ τὸν κ. Ξενοπούλου καὶ τὴν ἔδαλε αὐτὸς, ὡς πρόλογο, στὸν «Κόκκινο Βράχο», ἐγράφτηκε μὲ κάποιο ἐκδιασμὸ καὶ γιὰ νὰ ἐξωφλήσῃ κάποια ὑποχρέωσι.

Ἄντι λοιπὸν ὁ κ. Ποριώτης νὰ δυσχερεστήτε γι' αὐτὸ ποῦ ἐκάματε, ἀς ἀνασκουμπωθῆ ν' ἀπαντήσῃ στὸν κ. Ξενοπούλου.

Μὲ ὑπόληψιν
ΤΥΜΦΟΡΗΣΤΟΣ

Υ. Γ. Ἄν νομίζετε πῶς τὸ γράμμα ἔχει κάποια θέσι στὸ περιοδικό σας, μπορεῖτε νὰ τὸ δημοσιέψετε, ἀν θέλετε.

Ο ΙΔΙΟΣ

ΣΗΜ. τοῦ ΝΟΥΜΑ. Ἐχει καὶ παραέχει θέσι τὸ γράμμα σου στὸ «Νουμά», καὶ γιὰ τίς ἀλήθειες ποῦ λὲς καί, τὸ πῶς σημαντικόν, γιατί μιλάς μὲ τόση εὐλάβεια γιὰ τὸ φύλλο ποῦ τόσο κακομεταχειρίστηκε ὡς τώρα κάθε φιλολογικὴ σου ἐργασία. Αὐτὸ ἀποδείχνει πῶς ἔχεις φιλολογικὸ χαρακτήρα, Τυμφορηστέ, ἔχεις δηλ. χάρισμα σπάνιο γιὰ τίς πονηρὲς φιλολογικὰς ἡμέρας ποῦ περνάμε.

❖
SCRIPTA MANENT

Φίλε Νουμά,

Ὁ κ. Γρ. Ξενοπούλος στὸ ἄρθρο τοῦ, ποῦ ἄρχισε νὰ δημοσιέβεται στὸ «Νουμά», παραπονεῖται ἐναντίον τοῦ κ. Παλαμά, ἐπειδὴ ὅταν ἐτύπωσε ὁ ἴδιος τὸ ποίημα ποῦ ἔγραψε γιὰ τὴ «Στέλλα Βιολλάντη»—νικημένος

ὁ ἄνθρωπος καὶ ὁ ποιητὴς ἀπὸ τὸν κριτικὸν—ἀλλάξε
μιά λέξη γιὰ νὰ καταβάσῃ τὴν ἀξία τοῦ κ. Ξενοπού-
λου, δηλ. τὸ στίχο ποῦ ἔλεγε:

Κ' ἔγεινα Μούσα σ' ἕνα ποιητὴ
καὶ τοῦ ψιθύρισα νὰ σὲ ἀναστήσει

τὸν ἔκαμε:

Καὶ τοῦ ψιθύρισα νὰ σὲ ἱστορήσει

Καὶ ἔμωσ ὁ ἴδιος κ. Ξενοπούλος, στὴν τηλεφώνη ἐκ-
δοσὴ τῆς «Στέλλας Βιολάντη» (Φέξη, 1914) δημο-
σιέθοντας τὸ ποίημα τοῦ Παλαμά, ὑποσημειώνει (σελ.
10), «Ἱστορίῃ διορθώνει: ὁ ποιητὴς σὲ δευτέρῃ ἐκδοσὴ
αὐτοῦ τοῦ ποιήματος. Καὶ σὲ μᾶς τὸ ἱστορίῃ φαί-
νεται πιὸ ταιριαστό. Ἀφίνουμε ἔμωσ τὸ ἀναστήσει,
γιατὶ ἐπάνω εἶς' αὐτὴ τὴ λέξι εἶνε καμωμένη ἢ μουσικὴ
τοῦ κ. Καλομοίρη».

Φάσκει λοιπὸν καὶ ἀντιφάσκει ὁ ἀνὴρ.

Ἀθήνα, 27/2/1916.

ΓΚΡΙΝΙΑΡΗΣ

ΣΑΝ ΑΝΟΙΧΤΟ ΓΡΑΜΜΑ

Γιατὶ θὰ τὸ διαβάσουνε κι ἄλλοι

27 τοῦ Φλεβάρη 1916.

Κύριε Ταγκόπουλε,

Ἀληθινὰ εἶσαι μεγάλος, ἔπως εἶπες γιὰ τὸν ἑαυτὸ
σου καμαρώνοντας ποῦ τυπώνεις τὸ αὐτολιθάνισμα—
καλὰ τὸ μάντευο!—τοῦ κ. Ξ. Μεγάλος ἔμωσ Ξενο-
πούλου στής.

Οἱ χαρακτηρισμοὶ ποῦ μοῦ κάνεις δὲν ἔχουνε κα-
θόλου τὸν τόπο του. Τὸ ζήτημα δὲν εἶτανε τί ἐγὼ εἶμαι
ἢ δὲν εἶμαι. Τὸ ζήτημα εἶτανε, τί, κατὰ τὴ γνώμη μου,
χρειάζεται καὶ τί δὲ χρειάζεται σ' ἕνα περιοδικὸ ποῦ
φαίνεται σημάκι σ' ἕναν ἀγώνα. Καὶ

α') Χρέος ἔχει ὁ ἐκδότης τοῦ ὀπίσιος νὰ προσέχη
καὶ νὰ σημειώῃ κάθε τι ποῦ βοηθάει τὸν ἀγώνα, καὶ
νὰ μὴν περιμένῃ κόλλυβα. Γιὰ τὸν κ. Σωτηριάδη
αὐτό. Τί εἶτανε τὸ μάθημά του, τὸ ἔξερεις; τὸ γράφανε
κ' οἱ ἐφημερίδες. Ἔτσι πῆγα κ' ἐγὼ στὸ μάθημά του,
καὶ τὸ ἔξερεις κι αὐτό. Χρέος σου εἶτανε νὰ ρθῆς κ' ἐσὺ
σάν ἀντιπρόσωπος τοῦ δημοτικισμοῦ. Ἐγὼ, καὶ νὰ
μοῦ τὸ παράγγελνες, καὶ νὰ μὲ πλέρωνες ἀκόμα, δὲ
θὰ μποροῦσα νὰ γράψω, εὔτε πλατιὰ εὔτε στενά,
γιατὶ (τὸ ξέρεις κι αὐτό), μὲ εἶχε ἀναφέρει 4—5 φο-
ρὰς κ' ἐμένα ὁ κ. Σ., κ' ἔπειτα γιατί αὐτὰ εἶναι τῆς
ἐσωτερικῆς δουλειᾶς ἐνὸς περιοδικοῦ.

β') Μάλιστα. Νὰ τὴν κλείσῃς τὴν πόρτα στὰ νάξια
νεανικὰ γυμνάσματα, μιὰ κ' ἔχεις τοὺς κριτικούς σου.
Ἡ κριτικὴ θέλει μάθησιν καὶ γνώσιν, ὄχι: νὰ τσακώ-
νῃς κάθε στιγμὴ ἀγράμματο καὶ ἄμαθο τὸν κριτικὸν.
Ἐξὼν καὶ ζήλεφες τῆ «Διάπλασιν» καὶ τῆ «Σελίδα
Συνεργασίας τῶν Συνδρομητῶν» τῆς. Ὁ μισονεισμός
καὶ φιλονεισμός εἶναι κουραφέξαλα γιὰ ἕνα σοβαρὸ
περιοδικὸ ποῦ θέλει νὰ μείνῃ σοβαρό.

γ' καὶ χειρότερο). Μιῶ ζήτησιν τὴν ἀδεια νὰ σή-
σῃς τὸ «τάγματα Γράμματα πρὸς τὸν κ. Π.» ἀπὸ
τὰ δείγματα τῆς «δικαιοσύνης» σου. Σοῦ τὴν ἀρνῆ-
θῆκα ρητά:—«Ὅχι! μπορεῖς νὰ σήσῃς τᾶλλα, νὰ
μείνῃ ἔμωσ αὐτό!» Καὶ ἔμωσ τὸ ἔξερεις. Σοῦ χρεῖα-
ζότανε, βλέπεις, νὰ παρκαράξῃς τὸ γράμμα μου γιὰ
νὰ μοῦ φορτώσῃς καὶ πὼς εἶμαι μισονειστής. Καὶ ἔμωσ
(τὸ ξέρεις κι αὐτό!) γιὰ τὸ αὐτολιθάνισμα τὸ ἄπρεπο
καὶ ἄτοπο, ἐγὼ καὶ στὸ γράμμα ἐκεῖνο ἔβαλα, καὶ
πάντα βάζω στὴν ἰδιαγραμμὴ ἔλους, καὶ γέρους, ἔσο
σεβαστοὶ κι ἂν εἶναι, καὶ νέους, μ' ἔσες ἐλπίδες κι ἂν
ἔρχονται στολισμένοι.

N. ΠΟΡΙΩΤΗΣ

ΣΗΜ. τοῦ ΝΟΥΜΑ. Θυμωμένο, δίχως λόγο, καὶ τοῦτο
τὸ γράμμα τοῦ φίλου κ. Ποριώτη. Μὰ γιατί; Γιατὶ ὁ φί-
λος νὰ ἐγκρίνῃ πὼς ὁ κύριος Ταγκόπουλος, ἂν ὄχι γιὰ
τὸ δημιουργικὸ του ἔργο μὰ καὶ μόνο γιατί δέκα ἐπο-
σερα χρόνια βγάξῃ τὸ «Νουμά» ἔπρεπε νὰ λαβαίνει γράμ-
ματα μὲ κάποιον τὰκτ γραμμένα, ἂν ὄχι ἀπὸ ὄλους, μὰ ἀπὸ
κείνους τουλάχιστο ποῦ εἶναι σὲ θέση νὰ ἐκτιμῆσουν αὐτὴ
τὴν ἀντιαριβιστικὴ καὶ ἀντικερδοσκοπικὴ του ἐργασία;
Γιατί; . . .

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ

Στὸ «Βασιλικὸ Θέατρο» ἀνεβίβισθη ἀπὸ τὸ θίασο τῆς
κ. Κυβέλης ἢ «Ἰφιγένεια ἐν Αὐλίδι» τοῦ Σμωρῆνοῦ ποιητῆ
κ. Ἀλεξ. Φωτιάδη.

Ἡ «Ἰφιγένεια» φεύγει σκεδὸν ὀλόελα ἀπὸ τὴν ὀμόνυ-
μη τοῦ ἀρχαίου τραγικοῦ. Ὁ κ. Φωτιάδης μᾶς παρουσιάζει
ἕνα ἔργο δι' ὃ τοῦ ἀρρησιζόμενον ἀρκετὰ μὲ τὴ σύγχρονη
ἐποχὴ καὶ τὸ συγκαρινὸ πνεῦμα. Μὲ πολλὴν ἐπιτυχία καὶ
τόρθησε νὰ ποῦ ἕνα κάθε ρομαντικὴ ἐπίδραση στὴν προσ-
πάθειά του ὅμως αὐτὴ πρέπει ν' ἀποδοθῇ κ' ἡ μιὰ κάποια
ψυχρότητα ποῦ χαρακτηρίζει τὴν τραγωδίαν σὲ πολλὰ σημεῖα.

Στὰ μέτρα του καὶ στὸ ὄρθο του ἀπλοῦς. Πολὺ συχνὰ
ὁ στίχος του κάνει τὴν ἐντύπωση τρεχόμενου ρυακιοῦ.—Πε-
ρίεργον πὼς οἱ πρῶτοι ἠθοποιοὶ δὲν τοὺς μίθωνε μ' ἐνκοιλίαν
ἀπ' ἔξω. Τὰ χορικά πολὺ ὀμορφα. Σημειώσαμε τὸ ἀκό-
λουθο:

Χαρὸς τον ἐκεῖνον κι ὁ μέτρα κρίνει
Καὶ πάθος νὰ φέρῃ βαθὺ δὲν ἀφήνει
Τὸν ἔιωτα, ὅπου ἔχει τὸ τόξο διαπλό'
Μὲ τὸ ἕνα του ὁ πλάνος βαρεῖ μᾶς πληγώνει
Καὶ πάνω μας τὸ ἄλλο μονάχα στηλώνει
Σὰ θέλῃ νὰ φέρῃ τὸ μῦθο κακό.

Ὡραία μου Κύριε, δόσε σὲ μένα
Τὸ τόξο σου τοῦτο πολὺ μακρυσμένα
Ἄπὸ τὸ γλυκὸ μου στεφάνι νὰ βρῶ
Καὶ δόσε μου πάντα μὲ πόθο νὰ γέσω
Μὲ μέτρα σκέψη, ποτὲ νὰ μὴν πέσω
Στὸ πάθος κι ἀγάπη γλυκεῖα νὰ χαρῶ.

Ἡ ὑπόκριση κάθε ἄλλο παρὰ ἀξιοθαύμαστῃ. Ἡ κ. Κυ-
βέλη καὶ ὁ κ. Παπαγεωργίου, μάλιστα ὁ τελευταῖος, ἐβά-
σταξαν τὸ ἔργο. Τί ξανθάδα ὅμως ὑπερβόρειας Μαργαρίτας
εἶτανε κείνη τῆς πρώτης. Ὡραία ἀπάγγειλε τὰ χορικά κ'
ἡ δδα Ν. Κόκκου. Οἱ κ. κ. Γαβριηλίδης καὶ Μηλιαδῆς ὅμως
παρὰξήλωσαν τοὺς ρόλους τοῦ Ἀχιλλέου καὶ τοῦ Μενελάου
ποῦ ἔπαιξαν.

E.